

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 136 stemmer mod 31.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 225) findes i tidenden sp. 7513).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lennart Larson: Da den nugældende pris- og avancelov blev gennemført under VKR-regeringen, var jeg et af de folketingsmedlemmer, der stemte imod. Når jeg også stemmer imod i dag, må det ses som en fastholden af mit synspunkt fra dengang. Jeg ønsker simpelt hen loven ophævet.

Udviklingen siden lovens indførelse har dels bekræftet vore værste anelser fra dengang, dels gjort loven yderligere overflødig. Den stærke konkurrence og mangel på arbejdskraft har sammen med vor indtræden i EF skabt en prisdannelse, der efter min mening i og for sig gør enhver pris- og avancelov overflødig.

Nu vil nogen måske sige: vil det ikke ramme mange danske firmaer, hvis multinationale selskaber, monopoler og prisaftaler frit skal kunne eksistere? Skal man have frihed til at ophæve konkurrencens frihed? Naturligvis skal man ikke det. Den oprindelige monopollov med de ændringer, som udviklingen siden har gjort nødvendige, skal

naturligvis bevares. Ingen i dette folketing vil formentlig gå ind for, at prisaftaler, truste, monopoler og multinationale koncerner frit skal kunne eksistere uden kontrol, uden registrering og uden mulighed for indgreb.

Men pris- og avanceloven skal væk. Den er aldrig blevet overholdt af kommunerne, og det er der så at sige hjemmel til i loven. Men den er heller ikke blevet overholdt af erhvervslivet, ikke i sin fulde udstrækning i hvert fald.

Hvorfor er den så egentlig ikke det? Vi ved alle fra den omtale, der har været i pressen i den senere tid af den stærke lønglidning, der har været i vort samfund i de sidste 3 år, at virksomhederne kun har én mulighed, hvis de skal eksistere, og det er at betale den løn, der skal betales, for at man kan holde sin virksomhed i gang. Der er endog mange strejker, fordi man vil have en større lømandel, end man egentlig har ret til.

Enten må virksomhederne lukke eller engagere den arbejdskraft, de skal have, til prisen.

Såfremt man så holder sin virksomhed i gang og betaler den højere arbejdsløn, har man kun den mulighed at overtræde denne lov, fordi man er nødt til at have sine omkostninger dækket. Havde de pågældende firmaer ikke båret sig ad på den måde gennem de sidste par år, havde de ikke eksisteret i dag. Det er ganske vist ulovligt, men prismyndighederne har simpelt hen ikke kunnet afse mandskab til at kontrollere lovens overholdelse.

Alligevel har den været med til at spænde ben for dansk erhvervsliv, og den har været en klods om benet for dansk handel og produktion. De enkelte virksomheder har måttet spille tid og arbejdskraft på forskellige administrative krumspring for at omgå loven. Dertil kommer, at prismyndighedernes indgreb virker tilfældigt, simpelt hen fordi lovens bestemmelser virker tilfældigt. De enkelte virksomheder, som er faldet i prismyndighedernes net, har haft endnu større besvær end dem, der tilfældigt har undgået det.

Min konklusion må blive, at der 28 år efter krigens afslutning ikke er brug for prisrestriktioner, og derfor stemmer jeg imod i dag.

Jens Peter Jensen: Ved førstebehandlingen af dette lovforslag beklagede jeg, at det blev fremsat på et så sent tidspunkt, at der ikke har været mulighed for at foretage en realitetsbehandling med henblik på ændringer.

Det forekommer mig, at der i de sidste dage i den offentlige debat er kommet bidrag, der understreger den betragtning. Jeg har lagt mærke til, hvad monopolrådets formand har sagt, og hvad andre ansvarlige for denne lovgivning eller udøvelsen af denne lovgivning har fremført.

Jeg vil gerne her, inden vi stemmer om lovforslaget ved tredje behandling, spørge den højtærede handelsminister, om ministeren har kommentarer til de bemærkninger, der er kommet frem i de sidste dage. Jeg beder specielt om at få at vide, om ministeren har planer om en væsentlig udvidelse af det administrative apparat og det administrative personale for at praktisere denne lovgivning. Jeg synes, det må være af interesse at vide noget om det, inden vi stemmer her ved tredje behandling.

Handelsministeren (Erling Jensen): Til hr. Lennart Larson skal jeg blot sige, at jeg ville anse det for utopisk, om man i et vesteuropæisk land alene af alle ville fjerne en prislovgivning med den prisudvikling, vi har.

Uanset at jeg er enig i, at det er begrænset, hvad en prislovgivning kan gøre, idet den jo ikke kan forhindre regulære omkostningsforøgelser, men kun forhindre, at disse omkostningsforøgelser ikke også belastes med en urimelig avance, anser jeg det for en absolut nødvendighed, at vi har en prislov. Jeg ser meget gerne, at vi får en bedre end den nuværende. Jeg har indtryk af, at hr. Lennart Larson vil hjælpe til det, idet han jo var en af de få fra de borgerlige partier, der var imod den lov, som jeg her er sat til at administrere. Jeg vil også understrege, at jeg fra denne talerstol under første behandling har sagt, at jeg finder det helt rimeligt, at vi søger at formulere os på en anden måde, end det er sket i den af VKR-

partierne gennemførte lovgivning, med hensyn til kalkulationsreglen og med hensyn til reglen om det offentliges høringspligt.

Men en prislov skal vi have. Vi skulle også meget gerne have en, der var bedre gennemtænkt end den, vi hidtil har arbejdet med, og det er baggrunden for, at den kobles sammen med forbrugerlovgivningen i begyndelsen af næste samling.

Jeg kan godt medgive hr. Jens Peter Jensen, at dette forslag om forlængelse af loven af mig blev fremsat lovlig sent. Det er også nok det eneste, jeg er villig til at medgive hr. Jens Peter Jensen.

Når det drejer sig om den nuværende offentlige debat, er der ikke for mig nogen tvivl om, at man altid har haft vanskelighed ved at indrette sig under denne lovs bestemmelser, og det er vel også sandsynligt, at jo længere vi kommer fra lovens tilblivelse, des vanskeligere bliver det. Vi ønsker at skabe en bedre lovgivning, og det er hr. Jens Peter Jensen og jeg enige om. Det kan bare ikke ske i dag. Vi må have den fornødne tid til det, og det vil sige, at vi må fastholde den nuværende lov. Men når vi har den, må det også være min opgave fra dette tings talerstol at sige, at den skal overholdes.

Når hr. Jens Peter Jensen spørger mig, om jeg foranlediget af den øjeblikkelige offentlige debat vil foretage mig noget, må jeg svare, at jeg især vil tale med monopolrådets formand, professor von Eyben, for direkte at få hans opfattelse af situationen, og jeg vil i lyset af hans og monopoltilsynets direktørs, direktør Sonnes, udtalelser vurdere, om vi kan skabe en anden administrativ praksis for de sidste måneder af denne lovs eksistens.

Når hr. Jens Peter Jensen videre spørger mig, om jeg uden videre er tilhænger af en væsentlig udvidelse af mandskabet i monopoltilsynet, er svaret nej. Jeg tror ikke, monopoltilsynet er rigeligt bemandedt. Jeg må snarere sige, at det gælder monopoltilsynet som de fleste af de til handelsministeriet knyttede direktorater, at de med det nuværende personaleloft og i en situation, hvor erhvervsudviklingen stadig går fremad, er underbemandedt. Det må derfor, efterhånden som vi kan formulere tingene, være rigtigt at se på, om vi kan klare os med det mandskab i en administrativt bedre håndterlig lovgivning, eller om vi må gå ind for en

[Handelsministeren.]

overordentlig begrænset udvidelse af mandskabet. Men når jeg mener, at vi stort set kan klare os med det mandskab, vi har, er det, fordi jeg føler mig helt overbevist om, at da de borgerlige partier gennemførte denne lovgivning, havde de også taget højde for dens administrative konsekvenser.

Jens Peter Jensen: Jeg vil gerne takke den højtærede handelsminister for svaret. Jeg forstår, at det ikke er meningen at udbygge det administrative apparat og personale for det halve år, hvori denne lovgivning skal forlænges.

Men jeg har så et spørgsmål at stille den højtærede arbejdsminister, for det viser sig jo, at krumtappen i denne lovgivning og den måde, den skal føres ud i livet på, er den lønglidning, der finder sted, og som ikke kan indregnes. Derfor bliver det forholdsvis illusorisk at gennemføre denne lovgivning i praksis. Må jeg spørge den højtærede arbejdsminister: hvilke foranstaltninger kan ministeren tænke sig at sætte i værk for at lette det efterspørgselspres på arbejdsmarkedet, der er så stort, at lønglidningen er en meget alvorlig realitet?

Hans Kjær: Når handelsministeren siger, at regeringen, der i sin tid gennemførte denne lov, måtte have taget højde også for dens administrative konsekvenser, så må jeg måske erindre handelsministeren om, at der er sket noget siden den tid. Jeg synes, at den sidste debat, der har fundet sted i offentligheden, understreger endnu kraftigere, hvad jeg sagde ved dette lovforslags første behandling, nemlig at loven er umulig at leve med for erhvervslivet. Den er lige så umulig at leve med for administrationen. Men jeg må give handelsministeren ret i, at tidspunkte er forpasset til, at vi kan lave en bedre lov. Ansvarer derfor er helt klart: det er regeringens og handelsministerens, og derfor ønsker vi ikke at medvirke.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg vil sige til hr. Jens Peter Jensen, at det er rigtigt, at vi lykkeligvis er så nær ved fuld beskæftigelse i øjeblikket, som vi kan komme det her i landet. På et meget tidligt tidspunkt, allerede i marts-april måned, var vi klar over, at vi havde den højeste beskæf-

tigelse, vi har haft gennem mange, mange år — ja, vi skal så langt tilbage som til 1910 for at finde noget lignende. Vi har også konstateret, at der er en snes tusinde flere beskæftiget i industrien på nuværende tidspunkt, end der var sidste år; man har altså kunnet få en betydelig udvidelse af arbejdskraften.

Hvad regeringen derudover har gjort, er almindelig kendt. Vi har bl. a. gennemført et stop for nye offentlige bygge- og anlægsarbejder i hele sommerperioden for at lette presset på arbejdsmarkedet. Der har igennem de sidste 14 dage på min foranledning været ført forhandlinger mellem hovedorganisationerne om muligheden for lempelse af gæstearbejderstopet. Disse forhandlinger står lige foran deres afslutning. Jeg regner med, at jeg få en indstilling fra hovedorganisationerne i løbet af et par dage.

Handelsministeren (Erling Jensen): Kun den korte bemærkning til hr. Hans Kjær, at det er rigtigt, at ansvaret for, at vi ikke behandler en ny prislovgivning nu, er mit. Jeg tager gerne dette ansvar på mig, hr. Hans Kjær, hvis resultatet af det bliver, hvad jeg tror og har begrundet håb om, at vi får en grundigere forberedt prislovgivning end mange gange tidligere, en prislovgivning, der er blevet gennemdrøftet med erhvervsorganisationerne, med forbrugerorganisationerne og med arbejdsmarkedets parter. Sagt ganske ærligt: prislovene har, når jeg ser på deres hidtidige tilblivelse, meget, meget ofte været lovgivning, der er blevet formuleret og omformuleret på ganske få dage. Er det så ikke værdifuldt at give os selv en chance for at få en lovgivning, som ses i en større sammenhæng med en samlet ny forbrugerlovgivning, og som får den fornødne tid til at blive rigtigt formuleret?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: Jeg må sige til den højtærede arbejdsminister, at situationen på arbejdsmarkedet ikke alene er den glædelige, at der er fuld beskæftigelse. Det er også den situation, at der på mange områder er en overbeskæftigelse, at der på mange områder er en utilfredsstillende efterspørgsel efter arbejdskraft, som giver anledning til lønglidning, som giver anledning til, at kostbart

[Jens Peter Jensen.]

materiel i produktionsapparatet ikke kan udnyttes fuldt ud, som giver anledning til, at store ordrer går danske virksomheder forbi, ordrer, som vi kunne have hentet hjem under højkonjunkturen.

Lad mig slutte denne korte bemærkning med at sige, at jeg venter spændt på resultatet af de forhandlinger, som den højtærede arbejdsminister fører med hovedorganisationerne. Jeg har jo hørt noget om, at der inden for socialdemokratiet er kaffeclubber, der ikke har det så godt med hinanden, men jeg gik da ud fra, at regeringen var en klub, der virkelig holdt sammen, og hvis den højtærede arbejdsminister kunne yde et bidrag til at lette den højtærede handelsministers administration af den lovgivning, vi taler om, så er det en god ting at gøre.

Hans Kjær: Der er ikke mange, der kan sige tingene så kønt som handelsministeren. Den kønne redegørelse for samarbejdet med henblik på at lave en bedre lovgivning var næsten ordret citat af, hvad handelsministeren også har sagt for år og dag siden. Tiden siden da kunne have været brugt til det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 110 stemmer mod 1; 57 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 236) findes i tidenden sp. 7514).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 168 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til modtagere af børnetilskud og til folke-, invalide- og enkepensionister.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 210) findes i tidenden sp. 7646).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 85 stemmer mod 83.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Forhøjelse af børnetilskud, ydelse af særligt børnetilskud til visse enlige adoptanter og bortfald af moderskabsydelse).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 219) findes i tidenden sp. 7647).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ulla Worm: Jeg kan meddele på min gruppes vegne, at vi agter at stemme for lovforslaget om børnetilskud og andre familieydelse. Jeg skal motivere det med, at selv om vi ved lovforslagets anden behandling stemte imod kompensationen for mejeriprodukterne, så er der så store besparelser i lovforslaget som helhed, og der er så positive ændringer på dette område, som vi er tilfreds med, at vi kan stemme for lovforslaget.

Nathalie Lind: Jeg kan meddele, at vi fra mit partis side kan stemme for lovforslaget. Det kunne måske synes ulogisk, når vi lige